

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie ze skargi J. W. i J. W. o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku J. W. i J. W.

przy uczestnictwie I. B. , M. B. i J. S.

o rozgraniczenie zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt I Ca (...),

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 listopada 2018 r., sygn. akt I Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestników
I.B. i M. B. solidarnie kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali, że wnoszą o „przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na konieczność przeprowadzenia kontroli instancyjnej rzeczowego orzeczenia”. Należy w związku z tym przypomnieć, że Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną nie działa jako sąd trzeciej instancji, a więc badający prawidłowość nieprawomocnego rozstrzygnięcia. Skarga kasacyjna jest - obwarowanym szczególnymi wymaganiami formalnymi i merytorycznymi - instrumentem zmierzającym do kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń i wszczyna oddzielne postępowanie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt IV CZ 64/17, OSNC-ZD D/2018, poz. 58).

Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania można odczytać, że skarżący łączą go z przesłanką nieważności wynikająca z tego, że w składzie orzekającym w postępowaniu zakończonym zaskarżonym postanowieniem orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy; wcześniej orzekał on w sprawie, w której wydane orzeczenie zostało – na skutek zażalenia - uchylone przez Sąd Najwyższy i sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania i w ponownym rozpoznaniu brał udział ten sam sędzia.

O składzie sądu, jak podkreśla się w orzecznictwie, decyduje nie rodzaj wydawanego orzeczenia, lecz przedmiot rozpoznania (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1973 r., III CZP 67/73, OSNCP 1974, nr 7-8, poz. 126, i z dnia 5 lutego 2004 r., III CZP 113/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 75). Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, kontrola dokonywana na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje merytoryczne sądu drugiej instancji. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy poddaje kontroli prawidłowość stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd drugiej instancji,

a jeżeli przyczyną orzeczenia kasatoryjnego były przesłanki określone w art. 386 § 4 k.p.c., bada, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował wskazane w tym przepisie przyczyny uzasadniające uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i czy jego merytoryczne stanowisko uzasadniało taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji. Innymi słowy, bada, czy sąd pierwszej instancji rzeczywiście nie rozpoznał istoty sprawy albo czy rzeczywiście wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Dokonywana kontrola ma charakter czysto procesowy, gdyż Sąd Najwyższy nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, "Izba Cywilna" 2013, nr 12, s. 44, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, nie publ., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54, z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ., z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, nie publ., z dnia 15 lutego 2013 r., I CZ 5/13, OSNC-ZD 2014, nr A, poz. 4, z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CZ 21/13, OSNC 2013, nr 11, poz. 134, z dnia 23 maja 2013 r., IV CZ 50/13, nie publ., z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, nie publ., z dnia 6 marca 2014 r., V CZ 13/14, nie publ., i z dnia 6 czerwca 2014 r., IV CZ 27/14, nie publ.). Ze względu na tak ujęty zakres kognicji orzeczenie Sądu Najwyższego uwzględniające zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma wyłącznie walor procesowy; nie zawiera żadnego rozstrzygnięcia co do istoty spornego stosunku prawnego, a jedynie przesądza o bycie zaskarżonego wyroku, który przestaje istnieć w sensie prawnym. Powstaje taka sytuacja, jakby zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w ogóle nie zostało wydane. Uchylenie orzeczenia sądu drugiej instancji sprawia, że sąd ten musi ponownie realizować swoje kompetencje w związku z koniecznością rozpoznania środka odwoławczego od orzeczenia sądu pierwszej instancji. Ze względu na zakres kognicji Sądu Najwyższego nie zachodzi jednak w tym wypadku ryzyko naruszenia bezstronności składu orzekającego. Dlatego też przyjmuje się, że w przypadku uchylenia przez Sąd Najwyższy, na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., wyroku sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę w tym

samym składzie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt III CZP 80/14, OSNC 2015, nr 9, poz. 100).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie nie doszło do nieważności postępowania z przyczyn wskazanych w art. 379 pkt 4 k.p.c.

Wobec tego nie można przyjąć, że przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została w sposób właściwy wykazana.

Należy podkreślić, że wskazana przez skarżących w punkcie drugim uzasadnienia wniosku okoliczność „pominięcia przez Sąd II instancji części zebranego w sprawie materiału dowodowego i wydanie orzeczenia wyłącznie na podstawie materiału zebranego przed Sądem I instancji” nie może - wobec jednoznacznego brzmienia art. 398⁹ § 1 k.p.c. - sama w sobie stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto wypada przypomnieć, że - stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c. - podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).